

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ Α΄

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2016 - 2017

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Εκδηλώσεις Τρίτης-Τετάρτης 20-21, Παρασκευής 23,

Σαββάτου 24 και Κυριακής 25 Ιουνίου

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΣΤΗΝ

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ανάβαση στον Ταΰγετο,

Συμπερασματική και Προετοιμαστική Ομιλία,

Υακίνθια και Κάθοδος στο Τάιναρο

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΑ

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Η εβδομάδα 19-25 Ιουνίου ήταν αφιερωμένη Δωριστί στην αρχαία Λακεδαίμονα και τα Υακίνθιά της.

[Από την Τρίτη 20 μέχρι το Σάββατο 24 Ιουνίου ο ΛΑΚΩΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ δημοσίευσε σε ημερήσιες συνέχειες την μελέτη μου για τα Υακίνθια, τώρα που ετελούντο].

En είδει Προλόγου

Το Σωτήριο και η Αναγκαία Θεραπεία

*Ἐν ἀνδρῶν, ἐν θεῶν γένος· ἐκ μιᾶς δὲ πνέομεν
ματρὸς ἀμφότεροι· διείργει δὲ πᾶσα κεκριμένα
δύναμις, ὡς τὸ μὲν οὐδέν, ὁ δὲ χάλκεος ἀσφαλῆς αἰεὶ
ἔδος
μένει οὐρανός· ἀλλὰ τι προσφέρομεν ἔμπαν ἢ μέγαν
νόον ἦτοι φύσιν ἀθανάτοις,
καίπερ ἐφαμερίαν οὐκ εἰδότες οὐδὲ μετὰ νύκτας
ἄμμε Πότμος
ἄντιν' ἔγραψε δραμεῖν ποτὶ στάθμαν.*

Πίνδαρος, *Νεμεονίκαι*, VI, Ἀλκιμίδη Αἰγινίτη παιδί παλαιστῆ, νν. 1-7

[Ένα ανδρών, ένα θεών γένος· από μια δε αναπνέομε
μητέρα αμφότεροι· αλλά μας χωρίζει η όλη διακριτή
δύναμη, έτσι που το ένα μέρος τίποτα δεν είναι, ο δε χάλκεος
ουρανός διαμένει για πάντα ασφαλές δάπεδο [του άλλου].
και πάλι όμως έχουμε κάποια ομοιότητα, είτε στον μέγα
νου είτε στη σωματική μας φύση και ανάπτυξη, προς τους
αθανάτους,
αν και δεν ξέρουμε τον δρόμο, στην ημέρα ή με τη νύχτα,
που η Μοίρα ώρισε να διατρέξουμε].

***

Stat magni nominis umbra.

Lucan, *Pharsalia*, I, 135

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το γένος των Ελλήνων στην Ευρώπη έχει εξολοθρευτεί. Η ομορφιά των σωμάτων, το πέταγμα του πνεύματος στον ήλιο, η συμμετρία και η απλότητα του ήθους, η τέχνη, ο στίβος, η πόλη, το χωριό, η μεγαλοπρέπεια των κιόνων και οι ναοί, αλλά ακόμη και το όνομα έχει εξαφανιστεί από την επιφάνεια της ελληνικής ηπείρου. (...) Τα αθάνατα έργα του πνεύματός τους και μερικά ερείπια στο πάτριο έδαφος είναι ακόμη και σήμερα οι μοναδικοί μάρτυρες ότι υπήρξε στο παρελθόν λαός των Ελλήνων.

J. Phil. Fallmerayer, *Ιστορία της Χερσονήσου του Μοριά κατά τον Μεσαίωνα, Ιστορικό Εγχείρημα*, (Μετ. Π. Σοφτζόγλου), σελ. 42-43

Όλοι εκείνοι οι επί του θέματος σοφοί, οι οποίοι προτιμούν την αλήθεια και όχι την πλάνη και οι οποίοι διαθέτουν αρκετή δύναμη για να θυσιάσουν μια προσφιλή πλάνη στην ανώτερη δύναμη της πειθούς,

καλούνται, με την οξύτητα της κρίσης τους και με εργαλείο όλες τις εμπειρίες που έχουν συλλεγεί στο ίδιο το νεοελληνικό έδαφος, να ανατρέψουν τις προκείμενες θέσεις του συγγραφέα. Κανένας δεν εύχεται πιο θερμά από τον ίδιο να του αποδείξουν πως κάνει απόλυτα λάθος. Κι αυτό γιατί οι πιο γλυκές αναμνήσεις των περισσότερων ανθρώπων που στα νιάτα τους τράφηκαν με το μεδούλι της αρχαίας φιλολογίας συνδέονται πρωτίστως με τα δημιουργήματα της μεγαλοφυούς Ελλάδας, και ακόμα και ενάντια στην αηδία την οποία ενσταλάζει στους ανθρώπους συνήθως το παρόν, ένα δροσιστικό ποτό από τα αιωνίως διαυγή νάματα του πνεύματος του ελληνικού κόσμου είναι το πιο ισχυρό φυλαχτό. Γι' αυτό ας συγχωρέσουμε την επιθυμία ότι θα θέλαμε τα παιδιά των παλαιών διδασκάλων και φίλων του ανθρώπινου γένους, σε πείσμα της θύελλας των καιρών, να κατέχουν ακόμα και σήμερα σπίτι και μερίδιο των προγόνων τους. Και είναι μεν αυτή η ευχή ανώφελη, αλλά τιμά εξίσου την ανθρώπινη φύση...

Fallmerayer, *op.cit.*, p. 49

Ιδού λοιπόν που βρισκόμαστε.

Ο Πίνδαρος εκφράζει το μέτρο του κλασσικού για τον Έλληνα: μοιάζει στους θεούς ως προς το νεανικό κάλλος του σώματος και την ώριμη σοφία του νου. Ο Fallmerayer παίρνει το μέτρο και μας μετράει τους δύστηνους Νεοέλληνες, στις δυο θεμελιώδεις μορφολογικές διαστάσεις (ομορφιά σωμάτων, πέταγμα του πνεύματος στον ήλιο), στο ηθολογικό τους παρεπόμενο (συμμετρία και απλότητα του ήθους) και στις δομές της ιστορικής ύπαρξης (τέχνη, γυμνάσιο, μορφή πόλεων κ.λπ.). Και μας βρίσκει λειψούς: ντροπή για τους αυθεντικούς Έλληνες, ύβρη για τους θεούς.

Ας έχουμε το κουράγιο του γνώθι σαυτόν να αναμετρηθούμε οι ίδιοι με τους προγόνους που επικαλούμαστε, στον καθρέφτη του κλασσικού. Θα δούμε την ασχήμια της νεωτερικής τωρινής κατάντιας μας και θα αηδιάσουμε σωτήρια αηδία με το ΝεοΕλληνικό εξάμβλωμα. **Γιατί αν ψάξουμε κάτω από το βδέλυγμα του πιθήκου θα βρούμε τον αληθινό μας εαυτό κρυμμένο και ακαλλιέργητο αντί ενδόξως επιδεικνυόμενο.** Και αν τον βιώσουμε, και αν συνεπακόλουθα τον δείξουμε, τον διατρανώσουμε, επιφαινόμενοι εν κάλει και σοφία, τότε στην επίδειξη της τέλει ταυτότητας, τότε και μόνον τότε, θα αποδείξουμε την Ελληνικότητά μας. Και θα διαψεύσουμε τους απογοητευμένους Ελληνιστές. Και θα χαρούν τη διάψευση όλοι οι εραστές του Ελληνισμού.

“Αλλά υπάρχει [στα γλυπτά του Ναού του Διός της Ολυμπίας] κάτι περισσότερο. Το πυργούμενο σώμα και η διακατάφωτη κεφαλή του Απόλλωνα. Είναι ένα σημείο τροπής, όχι μόνο για εκείνη την εποχή. Όποιος τον έχει δει, για αυτόν δεν υπάρχει επιστροφή”.

E. Buschor, *Die Skulpturen des Zeustempels zu Olympia*, p. 27

***

Στη Σπαρτιατική εβδομάδα των Υακινθίων, ανταμειφθήκαμε πλουσιοπάροχα στα σημαντικά.

* * *

Ξεκινήσαμε με τη βραδιά Τρίτης προς Τετάρτη (20-21 Ιουνίου) στο Καταφύγιο του Ορειβατικού ψηλά στον Ταϋγέτο. Συμποσιαστήκαμε, φάγαμε, ήπιαμε και συζητήσαμε μέχρι αργά. Μόλις που κοιμηθήκαμε μια-δυο ώρες και ξεκινήσαμε κατά τις 3 τη νύχτα για την κορυφή. **Με εύνοια του Απόλλωνα όλα έγιναν όπως προμαντεύθηκαν:**

«Τετάρτη 21:

Ορθριοι και εωθιοί θα ορθωθούμε στο Ταλετόν, στο Ηλιοφαές, του Μεγάλου της Γενέσεως (του Ταϋγέτου, Ταῦς = ο Μέγας).

Την ανατολή δε εκθαμβούμενοι, του Χρόνου εξιστάμενοι, τα μυστήρια της αποκάλυψης θα εποπτεύσουμε θεωρώντες

την υπερτελή Μεταμόρφωση του Φαλλού του Γίγνεσθαι εις Άξονα της Αιωνιότητος, του Πάθους της Ύπαρξης εις «Τέλος» του Φαίνεσθαι, της Σήψης Γέννησης και

Θανάτου εις Ίνδαλμα Αφθαρσίας, εις Ώρα Νεότητας, εις Άγαλμα Κάλλους, εις Κοσμικό Ανθό του Απόλυτου.

Καλλιεργούμε την εμπειρία της αλήθειας κατά το βίωμα της Ελληνικής αυθεντικότητας».

Έτσι τελεσιουργήθηκε η εορτή.

Μόλις που κοιμηθήκαμε μια-δυο ώρες και ξεκινήσαμε κατά τις 3 τη νύχτα για την κορυφή. Απολαύσαμε επί του Ταϋγέτου αφενός μεγαλειώδη επίδειξη της συζυγίας Σελήνης (στις τελευταίες μέρες της χάσης της) και Αφροδίτης (= Αυγερινού), αφετέρου δε μια σπάνια φανέρωση. Ο οδηγός μας, υπεύθυνος του Καταφυγίου, μας είπε ότι δεν έχει ξαναδεί τέτοια ανατολή.

Κυκλοτερής φλόγα ζωειφόρος επεφάνη ο Ήλιος, χωρίς σύννεφα, σαν να βγαίνει δίπλα στον Πάροννα.

Η αποκάλυψη Φωτός που μας προσφέρθηκε, κατηύθυνε τους διαλογισμούς μας επί τόπου. Κατανοήσαμε βαθύτερα το Φαίνεσθαι του Είναι. Ο Ήλιος υπεχώρησε στη θρησκευολογία του Ελληνισμού γιατί η ουράνια υπόστασή του συζεύγνυε τη γενεσιουργό δύναμή του (φαλλική φύση ως γόνιμος αρχή των κοσμικών πάντων, αρχή και αιτία της περιοδικότητας και πνευματική ουσία του σπέρματος) προς τη ζωοδοσία του (θερμή φύση της ζωντάνιας) και τη φωτοχυσία του.

Αλλά ο Ελληνισμός βιώνει το φως όχι ως εξωτερικό καταιγισμό αλλά ως αυτοφυώς επιφαινόμενη αίγλη του Κάλλους. Η τελειότητα του όντος είναι το φως του Κόσμου. Η ομορφιά είναι η αιτία κάθε φωτοχυσίας. Και ο Έρως προς το Κάλλος είναι το πνεύμα που διεγείρει κάθε ον προς τον σπερματικό ορθιασμό τον απογεννώντα (φανερώνοντα) δημιουργία λόγου και τέχνης. Πολιτισμός είναι ακριβώς η γέννα αυτού του Έρωτα, ο οποίος δεν είναι επιθυμία γενέσεως στον χρόνο αλλά συναγερμός και έκσταση αιωνιότητας δια κάλλους.

Έτσι ο Ήλιος έδωσε τη θέση του στον Απόλλωνα, τον πρωθήβη του Κάλλους, τον Ελληνικό θεό, ίνδαλμα πάσας Ολυμπιότητας. Και όταν τα Μυστήρια της Χθονιότητας και του Ήλιου εξαπολλωνίσθηκαν με τον Ορφισμό του 6ου και 5ου αιώνα π.Χ., τότε και το Φως εξαπαστράπτεται από την επιδερμίδα του πρωτόφαντου Φάνητα, πρωτόγονου της Νυκτός, ως επι-φάνεια επιφάνειας:

*Πρωτόγονόν γε μὲν οὐτις ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσιν,
εἰ μὴ Νῦξ ἱερὴ μούνη· τοὶ δ' ἄλλοι ἅπαντες
θαύμαζον καθορῶντες ἐν αἰθέρι φέγγος ἄελπτον
τοῖον ἀπέστιλβε χροὸς ἀθανάτοιο Φάνητος.*

Αυτά μας απεκάλυψε η ανατολή στο Ταλετόν. Και τα διαλαλήσαμε σεμνοπρεπώς εξωρχούμενοι τα μυστήρια της επιφάνειας.

Κατεβήκαμε πλήρεις, κατάκοποι και οργώντες. Θα θέλαμε να πετάξουμε.

* * *

Στη Συνάντηση της Παρασκευής εν Σπάρτη (23 Ιουνίου), πρώτη εκτός λήξαντος προγράμματος, συνόψισα την ιερή αλληλουχία, στη Δωρική πεμπτουσία του Ελληνισμού, των κύριων διαρθρωτικών σημείων, από μεταφυσικής εις τρόπον βίου.

Αλληλουχία του Απόλυτου:

Είναι – Φαίνεσθαι – Κάλλος – Αιωνιότητα – Χαρά Ύπαρξης – Εορτή βίου – Παιδιά.

Αλληλουχία του Σχετικού:

Γίγνεσθαι – Ενδεχόμενο – Ασχημο – Χρόνος – Οδύνη της Ύπαρξης – Πάθος και Κόπος – Μέρμινα διάρκειας και Αγωνία θανάτου.

Η επαφή του Θαύματος του Είναι προς την Ανάγκη του Γίγνεσθαι συμβαίνει με τη Μορφή. Η Ομορφιά (Ευ-μορφία) στον Χώρο και τον Χρόνο συνάπτει τη στιγμή του χρόνου και τον τόπο του χώρου προς την Αιωνιότητα. Γι' αυτό η ακμή της ώρας στη Νεότητα αποτελεί και συμβολίζει την Πύλη της Αιωνιότητας στον Χρόνο.

Το αλάνθαστο κριτήριο ότι το φαινόμενο απο-καλύπτει το ον (και δεν μας πλανά για την κρυφιά του) είναι το Κάλλος. Το Κάλλος εγγυάται την αλήθεια του όντος στη μύχια πραγματικότητά του, στην ουσία της ύπαρξής του. Και από το άλλο μέρος το Κάλλος ως μορφολογική τελειότητα θεμελιώνει την «αρετή», κάθε δηλαδή λειτουργική ικανότητα και αποτελεσματικότητα.

***

Έδωσα και την αισθητή εικόνα της θεωρίας μου για τις τρεις θεμελιώδεις υπαρξιακές διαστάσεις της ανθρώπινης εμπειρίας, τα τρία υπέρτατα αρχέτυπα κοσμικής δομής, τις τρεις ανάγωγες θρησκευολογίες, τις τρεις μεγάλες επαναστάσεις στην ανθρώπινη ιστορία.

Από την παλαιολιθική εποχή πανίσχυρο σύμβολο είναι η γυναίκα («Παλαιολιθικές Αφροδίτες») με υπερτονισμένα, υπερτροφικά συχνά, τα δομικά χαρακτηριστικά που συνδέονται με την γεννητικότητα: ευρύτατοι γοφοί, χωρητικώτατη κοιλιά, τεράστιοι μαστοί, σημαινόμενη, ενίοτε εξωστρεφής, vulva, στενοί ώμοι, κλίση προς τα έσω των μηρών. Παρά την θήλεια γονιμότητα, φυσική δύναμη εκφράζουν ζώα, ταύρος, αίγαγρος. **Η αρσενική μορφή είναι είτε φαλλική είτε ζωόμορφος τοτεμική είτε και τα δύο, π.χ. φαλλικός λεοντοκέφαλος. Γενικά σχηματίζεται ευκοσμώτερη.**

Με την Νεολιθική Επανάσταση η γυνή ως σύμβολο γονιμότητας καθίσταται **Μεγάλη Μητέρα, όχι σπάνια Κουροτρόφος**, με το παιδί στη αγκάλη. **Η ανδρική μορφή συνδυάζει φαλλικότητα με πνευματικότητα (στοχαστικότητα, μουσική).**

Στην δεύτερη μεγάλη Επανάσταση, την Μεταλλική, επικρατεί το αρχέτυπο της **απόλυτης βιάζουσας Δύναμης**. Εμφανίζεται σε καίρια θέση ή την κορυφή του πανθέου ο άρρην θεός που προβαίνει κραδαίνοντας απειλητικά στην υψωμένη δεξιά του το όπλο της συντριπτικής ισχύος, πέλεκυ, σφύρα, κεραινό, δρέπανο.

Τρίτη είναι η Δωρική Επανάσταση του Ελληνισμού, η βασιλεία του Άνθους. Ο μέγας θεός ξεκινάει φαλλικός και πολεμιστήριος, αναλαμβάνει τα κατηγορήματα του Άρχοντα της Ισχύος και «τελειώνει» συντελούμενος στον Άνακτα πρωθήβη του Κάλλους. Στην

Σπάρτη παρατηρούμε με πειραματική σαφήνεια τις θείες μεταμορφώσεις, από τον Δωρικό Αγυιέα, στον φοβερό Αμυκλαίο (τεράστιο φαλλό με περικεφαλαιωμένη κεφαλή άγριας όψης, υψωμένη δεξιά πάλλουσα δόρυ και προτεινόμενη αριστερά σφίγγουσα τόξο), και από εκεί με διαδοχικά στάδια στο απόλυτο ίνδαλμα του Κούρου, απ' όπου πάλι παράγονται οι όψεις του νέου θεού με προσθήκη χαρακτηριστικών συμβόλων – του Αθλητή, του Πολεμιστή, του Μουσηγέτη Μουσικού και Ποιητικού, του Μαντικού.

Επέτρεξα την εικονική απόδοση των μεταβάσεων αυτών.

[Για αναλυτική επεξεργασία των δεδομένων φιλολογικών και αρχαιολογικών παραπέμπω στις μελέτες μου, ανηρημένες στον ιστότοπο του Ινστιτούτου].

Δεν είχα τον χρόνο την Παρασκευή να προβώ στη δεύτερη υπεσχημένη αποκάλυψη, να παραγάγω τις Σπαρτιατικές μοναδικές ιδιαιτερότητες από τη Δωρική ουσία του Ελληνισμού. Έδωσα μόνο τη μορφή της παραγωγής.

Η αυθεντικότητα του Δωρισμού της Σπάρτης εξηγεί τη γέννηση και πρώτη άνθιση εκεί των κύριων χαρακτηριστικών φαινομένων του Ελληνισμού: πόλις – λυρική ποίηση – μέλος (μουσική, χορός) – οπλιτισμός – πλαστική μορφή και μνημειακή γλυπτική. Η ίδια αυθεντικότητα ερμηνεύει και νοηματοδοτεί τις περιβόητες Σπαρτιατικές ιδιαιτερότητες: πολιτειακή δομή - συσσίτια - αγωγή/παιδεία - Ειλωτεία – Δωρικός έρως – γαμικές συνήθειες - ευγονική παιδοποιία.

Από την έμφαση στον ορθιαστικό Άξονα της Αιωνιότητας, τον Κίονα του ίστασθαι ως ον τελεσιουργούμενο επί και υπέρ του Μηδενός, προκύπτει η υποτίμηση του ζωικού οριζόντιου άξονα (μόνος ο άνθρωπος εκ των ζώων ίσταται κάθετα και φαλλικά), συνεπώς η δευτερεύουσα σχέση προς τον Χρόνο – στην οικονομία

(ανεξάρτητα από την αγωνιώδη μέριμνα), την οικογένεια (έμφαση βαρύνουσα στην ευγονική τεκνοποιία ως ίδιον έργον), και στην αποτελεσματικότητα (και η αποτυχία, ακόμη ο θάνατος, είναι αδιάφορη, αν συνοδεύεται από ταυτόχρονη επίδειξη τέλει ακμής Κάλλους).

Το υπεσχημένο πάντως θα αναπληρώσω λεπτομερέστερα συντόμως εν καιρώ τω δέοντι.

* * *

Στη Νουμηνία του Υακινθίου μηνός (εφέτος συνέπιπτε με το εσπέρας τη 24ης Ιουνίου) συμποσιαστήκαμε το δεύτερον και επισημότερα και εορταστικότερα στην ταβέρνα Κτήμα Σκρέκα των Πικουλιάνικων. Το φαγητό που απολαύσαμε ήταν η Κοπίδα των Υακινθίων, ερμηνευθείσα βάσει αρχαίων συνταγών. Η πρώτη Σπαρτιατική δοκιμή στην κλασσική γευσιγνωσία ήταν εξόχως ικανοποιητική. Ο νεαρός σεφ Δημήτρης Σκρέκας έδειξε μαεστρία στη μεταμόρφωση των κειμένων των συνταγών σε γευστική εμπειρία παρόλο που ελειτούργησε υπό ποικίλη πίεση. Τον είχαμε δοκιμάσει και προεγκρίνει στις δικές του δημιουργίες. Το Σάββατο έδειξε ικανότητες πρώτης κλάσης. Πιστεύω ότι στη δεύτερη περίπτωση, πολύ γρήγορα με τις Γυμνοπαιδιές, θα αποδείξει τη γευσιποιητική “αρετή” του με τη βελτίωση του ήδη καλού αποτελέσματος.

Το μενού περιελάμβανε:

Ωμά φασόλια και βραστά κουκιά σερβιρισμένα και μαγειρεμένα κατάλληλα

Γαστέρα γεμιστή

Φύσκη (λουκάνικο) με ειδική γέμιση

Κατσίκι με δάφνη και γάλα

Φυσίκιλλον άρτο

Και για γλυκό ξερά σύκα με πετιμέζι.

Για ανυπόφορη θλίψη μου λησμόνησα και παρέλειψα να παραγγείλω φρέσκο κατσικίσιο τυρί, αναπόσπαστο μέρος της Υακίνθιας Κοπίδας. Ήταν το ζήτημα που με στενοχώρησε πολύ περισσότερο από το μόνο άλλο μελανό σημείο της Λακεδαιμόνιας εβδομάδας μας!

Αλλά το αρχαιοελληνικό Συμπόσιο, υπό τη διττή εποπτεία Απόλλωνα και Διονύσου, διεξήχθη αριστο-τελικά! Παίξαμε σοβαρολογώντας και σοβαρολογήσαμε παίζοντας. Τα θέματα ήταν συμποτικά. Η εκπαίδευση των αισθήσεων ανεδείχθη ένα μέγα θέμα. Την όραση και την ακοή και τη γεύση και την οσμή τις καλλιουργείς με ωραίες αντίστοιχες αισθήσεις και εναρμόνιες συνθέσεις τους. Πώς καλλιουργείς όμως την αφή; Γελάσαμε με τη νεωτερική αμηχανία μερικών εκ των συνδαιτυμόνων, και υποδείξαμε κατάλληλες παιδεύσεις!

Σχολιάσαμε την ψυχρή και θερμή οφιοφαλλική αντίθεση στη μεταφυσική της ρίζα και τον θρησκευολογικό συμβολισμό και τέλος, την νοσηματοδοτήσαμε εντάσσοντάς την στη θεωρία μου για το αδιάρθρωτο ίστασθαι όφεως στα χθόνια ανάγλυφα του Μουσείου της Σπάρτης, του διηγερούμενου Φαλλού προεξεχόντως και του “αγόνατου” καυλού των κυάμων που ερμηνεύει το Πυθαγόρειο ταμπού εδωδής των κατά μια αρχαία εξήγηση.

Η αποδεικτικότερη στιγμή όλης της νύχτας και, για μένα, σύμπασας της ιεράς Λακεδαιμόνιας ακολουθίας της εβδομάδας, έλαβε χώρα όταν προκάλεσα ελεύθερο ρου συζήτησης στη Σπαρτιατική αγέλη του συσσιτίου μας για το θέμα της απουσίας γυναικών από τα “ανδρεία” της Σπάρτης (άλλη ονομασία των Συσσιτίων). Γρήγορα το θέμα ανήχθη στον μέγα σκόπελο διαφορετικών φύσεων και των αμοιβαίων σχέσεων των δύο φύλων. Η συζήτηση μεταξύ όλων των συμποσιαστών, νέων και

προβεβηκότων, ήταν όμορφη, ανέφελη και ανέμελη, παίζουσα και αποκαλύπτουσα, ο ένας συμπλήρωνε τον άλλο, και όλα εναρμονίζοντο και ολοκληρώνονταν με φυσική απλότητα και αυθόρμητη διευθέτηση. Ζήσαμε εκείνη την ώρα ένα πραγματικό αρχαιοελληνικό συμπόσιο. Να στην πράξη τι εννοώ. Μόλις πετάξουμε το ψεύτικο, ξένο και πιθηκίσιο, το αυθεντικό ορθιάζει και αναπηδά και επιπηδά που λέει και ο Πλάτωνας στον Φαίδρο. Είμαι υπερήφανος που συνετέλεσα στην πραγματοποίηση αυτού του ξεγυμνώματος της ταυτότητας. Πήρα μεγάλη χαρά. Εκείνη τη στιγμή πιάσαμε την κλασσική Αιωνιότητα στα μάτια των συνδαιτυμόνων. Μπράβο μας.

* * *

Η τελευταία ημέρα, **Κυριακή 25 Ιουνίου**, ήταν αφιερωμένη στα **Ταινάρικα**.

Διασχίσαμε τη Μάνη, εμπειρία καθ' εαυτή. Η γύμνια των αδρών μορφών του Ταυγέτου καθώς από την υψηλή κορφή του πάμε στη μακρινή ακροποσθία του προσομοιάζει προς ανεπεξέργαστους Κούρους που περιμένουν τον δημιουργό τεχνίτη για να αναδείξει τη μορφή του “τι ην είναι” τους (όπως πάσχιζε ο Μικελάντζελο).

Φθάνουμε στον διπλό κόλπο Πόρτο Στέρνες. Στην πλαγιά του βουνού κατά τον δυτικό μυχό του ω βρισκόταν η πόλη. Στον ανατολικό μυχό το ιερό και το Νεκρομαντείο. Ο ναός μάλλον βρισκόταν όπου η Εκκλησία των Ασωμάτων: ο βόρειος τοίχος της μοιάζει να αποτελείται από ατόφια την αρχαία κατασκευή. Από εκεί, στο ύψωμα της μεσαίας κεραίας του ω, κατέβαινες προς το Νεκρομαντείο και, περεταίρω, τον Άδη. **Μακρός “διάδρομος” (γλυμένος βράχος στη μια πλευρά, λιθοοικοδομή στην άλλη) οδηγεί από βαθύ φρέαρ στη θάλασσα.** Πλήθος λαξευμένων τόπων στους πέριξ βράχους, υπαίθρια ιερά. **Μικρό σπήλαιο που έχει καταρρεύσει κατά το μεγαλύτερο μέρος του, στο**

μέσον του χώρου, δίπλα στη θάλασσα πρέπει να είναι το αναφερόμενο από Παυσανία (III, 25, 4) και Στράβωνα (VIII, 363C) άντρο.

Κάποτε έβροσκαν τα ιερά βόδια του Ήλιου εκεί (Ομηρικός Ύμνος εις Απόλλωνα). Έγινε μυθολογική ανταλλαγή μεταξύ Απόλλωνα και Ποσειδώνα, όπου ο Ποσειδών (κυριεύων των Δελφών με τη Χθονία) παραχώρησε τον ομφαλικό χώρο στον Απόλλωνα παραλαβών από αυτόν το Ταίναρο. (Προανέφερα ότι η ταύτιση Απόλλωνα προς Ήλιο είναι μερικότατη και χωρίς κλασσική Ελληνική έμφαση). Ταυτόχρονα είναι και η Κάθοδος στον Άδη εκεί ακριβώς (όχι στην άσχετη Σπηλιά δυτικά της άκρας που συνήθως αναφέρεται).

Ανέλυσσα επί τόπου, στο άντρον, τα νήματα του πολυσύνθετου αυτού υφαντού.

Ο Ποσειδών (πόσις, πους, ο βαίνων και εποχεύων) είναι ο μέγας θεός της Πελασγικής Πελοποννήσου. Ο σύνευνος της Δήμητρας (π.χ. στη Φιγάλεια), ή της Γης (στους προΑπολλώνιους Δελφούς). Η ταυτωτική σχέση Κόρης προς Δήμητρα (της γυναικείας φύσει αβίαστης Παρθένου και βεβιασμένης Μητρός), απηχείται στην αντίστοιχη σχέση Άδη προς Ποσειδώνα (ο βιαστής του θανάτου προς τον σύνευνο της χθόνιας ζωής).

Η λατρεία του Άδη και της Κόρης στο Έλος (με τη Δήμητρα στην πλαγιά του Ταϋγέτου, Ιερό στα Καλύβια της Σοχάς) συνάδει λοιπόν και αντιστοιχεί προς τον Ποσειδώνα του Ταίναρου. (Όπως η παρουσία του Άδη στην Τριφυλία σε σχέση με τον εκεί και πέριξ καταμαρτυρούμενο Ποσειδώνα). Εξ ου το Νεκρομαντείο και η Κάθοδος στον Άδη, δια της οποίας ο Ηρακλής μυθολογείται ότι ανέσυρε τον Κέρβερο. Ο οποίος πάλι κατά τον Εκαταίο τον Μιλήσιο δεν ήταν τρικέφαλος κύων αλλά όφιος πέλωρος, κατά τον Δελφικό Πύθωνα, - ο μέγας Φαλλός ο επιβατεύων της Γης.

[Για τα Δελφικά δείτε αναλυτικά τις σχετικές μελέτες μου. Ενδιαφέρουσα, και χαρακτηριστική, παραλλαγή παρουσιάζει ο Ομηρικός Ύμνος εις Απόλλωνα. Το Δελφικό τέρας γίνεται θήλεια Δράκαινα συνδυαζόμενο προς τον Τυφώνα και τον πολλαχώς μαρτυρούμενο χόλο της Ήρας κατά του Απόλλωνος. Η Ήρα, ως Μεγάλη θεά της προτέρας κατάστασης, αντιτίθεται προς τον Μέγα θεό της νέας].

Ιδιαίτερη διαύγεια φωτός επισημάνθηκε στον τόπο του ιερού του Ποσειδώνα στην Πύλη του Άδη.

Κατεβήκαμε νότια μέχρι την άκρα του Ταίναρου και τον φάρο. Γυρίζοντας κάναμε μπάνιο στα νερά του Ιερού, εκεί όπου ωδηγούσε η μακρά, σκεπαστή μάλλον στην αρχαιότητα, δίοδος από των εγκάτων της γης στην θάλασσα. Το ύδωρ έχει χθόνια σημασία, ως υγρό της ζωής. [Ο Ea ή Enki της υπέρτατης Σουμεριακής/Βαβυλωνιακής τριάδας είναι θεός των υδάτων και της μαντικής].

Στην αρχαιότητα θα υπήρχαν πηγές νερού, αφού συντηρείτο και μικρή πόλις. Και τώρα παρατηρούνται πηγάδια.

***

Έτσι περατώσαμε τα φετεινά Υακίνθια. Και του χρόνου.

Εν τω μεταξύ σπεύδουμε για την προετοιμασία της επομένης μεγάλης εορτής των Γυμνοπαιδιών.